

FINANČNÍ ANALYTICKÝ ÚŘAD

VÝROČNÍ
ZPRÁVA
2019

Dámy a pánové, vážení čtenáři,

právě máte před sebou výtisk nebo elektronickou formu výroční zprávy Finančního analytického úřadu (FAÚ), ve které prezentujeme a hodnotíme naši činnost za uplynulý rok 2019. Úřad byl zřízen k 1. lednu 2017, je následovníkem Finančního analytického útvaru – odboru Ministerstva financí České republiky a plní tak i nadále roli finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku. Zpráva popisuje fungování FAÚ po jednotlivých sférách, kterými se zabývá. Kromě shrnutí informací o činnosti za uplynulý rok obsahuje taktéž informace o aktuálním vývoji v oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (AML) a financování terorismu a prognózu jejich dalšího vývoje v České republice. Vše jak z pohledu mezinárodního, tak i na národní úrovni. Zpráva obsahuje i souhrn statistických údajů, které informace přehledně doplňují.

Z pozice ředitele bych na tomto místě rád poděkoval všem pracovníkům Finančního analytického úřadu za kvalitně odvedenou práci a neustále projevované nadšení pro ni, bez kterého se tento typ práce nedá zvládat. Výsledky dosažené v roce 2019, které prezentujeme prostřednictvím této výroční zprávy, jsou výsledkem činnosti celého kolektivu FAÚ.

Finanční zpravodajská jednotka pro Českou republiku funguje již tři roky jako samostatný správní úřad a i z tohoto pohledu je nutné se na hodnocení činnosti podívat. Velice bych chtěl poděkovat za odbornou, ochotnou a nutnou spolupráci všem subjektům, tzv. povinným osobám, zejména z bankovního sektoru, bez nichž by nebylo možné boj proti praní peněz a odhalování financování terorismu efektivně zajišťovat. Prvotní detekce možné nelegální činnosti ve finančním sektoru patří z největší části právě těmto povinným osobám. Není to jen o nahlášení podezřelých transakcí, ale o kvalifikované a účinné spolupráci, která je u mnoha typů povinných osob dlouhodobě na velmi vysoké a profesionální úrovni. Dokazuje to např. významný podíl FAÚ na přípravě legislativního řešení projektu tzv. BankID, umožňující například přihlašovat se pomocí přístupových údajů internetového bankovníctví k on-line službám státu a územních samosprávných celků. K možnosti prezentovat úspěšné výsledky AML systému přispěly také svým významným dílem především finanční a celní správa, orgány činné v trestním řízení a také zpravodajské služby. Doufám, že i nyní v České republice připravovaná nová legislativní opatření AML zákona přispějí k těmto společným velmi dobrým výsledkům i v následujících letech.

Na závěr bych rád zdůraznil, že současná činnost finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku a účinný boj proti praní peněz a proti financování terorismu nejsou prakticky možné bez účinně fungující mezinárodní spolupráce. Chtěl bych tak ocenit velmi dobrou a stále se zefektivňující spolupráci s našimi zahraničními partnerskými jednotkami.

Libor Kazda

ředitel FAÚ

MANDÁT A ÚLOHA FAÚ	1
ANALYTICKÁ ČINNOST	2
FINANCOVÁNÍ TERORISMU	6
MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	7
PROGNÓZA VÝVOJE V OBLASTI PRANÍ PENĚZ A FINANCOVÁNÍ TERORISMU	9
NEKONEČNÉ PŘÍBĚHY	11
MEZINÁRODNÍ AKTIVITY A LEGISLATIVNÍ ČINNOST	20
HODNOCENÍ ČESKÉ REPUBLIKY VÝBOREM MONEYVAL	23
HODNOCENÍ RIZIK PRANÍ PENĚZ A FINANCOVÁNÍ TERORISMU	25
MEZINÁRODNÍ SANKCE	26
DOZOROVÁ ČINNOST	28
NA STEJNÉ FREKVENCI	31
PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ	33
HOSPODAŘENÍ	35
MOŘE ČÍSEL	37
KONTAKTY	38

MANDÁT A ÚLOHA FAÚ

FAÚ je jedním z uzlů celosvětové sítě finančních zpravodajských jednotek.

Finanční analytický úřad (FAÚ) byl zřízen ke dni 1. 1. 2017 a svou činností navazuje na svého předchůdce, Finanční analytický útvar Ministerstva financí, který vznikl v roce 1996. Jako finanční zpravodajská jednotka České republiky je součástí sítě finančních zpravodajských jednotek, zakládaných od začátku 90. let po celém světě a spolupracujících od roku 1997 v rámci Egmontské skupiny.

FAÚ je již od svého vzniku hlavním gestorem opatření zaměřených na prevenci a boj proti praní peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení v České republice.

Mandát FAÚ je vymezen zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (AML zákon) a zákonem č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů. Při naplňování svého mandátu vystupuje FAÚ v několika různých rolích:

- Příjemce oznámení o podezřelých obchodech od tzv. povinných osob, které představují široké spektrum subjektů - např. banky, finanční instituce, realitní kanceláře, provozovatele hazardních her či poskytovatele služeb s virtuálními měnami. Poskytnuté informace analyzuje a na základě výsledků šetření činí další kroky.
- Gestor a koordinátor uplatňování mezinárodních sankcí.
- Kontrolní a správní orgán pro oblast boje proti praní peněz, financování terorismu a mezinárodních sankcí.
- Koordinátor procesu Národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu.

ANALYTICKÁ ČINNOST

Finanční zpravodajská činnost by se neobešla bez řádného, zodpovědného a podrobného vyhodnocování peněžních transakcí a dalších relevantních informací souvisejících s prověřovaným případem.

Primárním úkolem FAÚ je z pohledu kompetenčního vymezení ochrana finančního systému České republiky před jeho systémovým zneužitím k praní peněz a k financování terorismu. Z pozice regulátora je FAÚ v těchto oblastech plně zodpovědný za správné nastavení systému opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (AML - Anti Money Laundering) a boje proti financování terorismu (CFT - Combating the Financing of Terrorism), za jeho efektivitu a funkčnost. Základním pilířem systému je detekce a následná analýza podezřelých obchodů. Oblast detekce svěřil zákonodárce rozsáhlému okruhu tzv. povinných osob, zejména bankám a jiným finančním institucím, ale i celé řadě dalších zákonem vymezených subjektů. Vlastní analýzu a šetření podezřelých obchodů následně provádí FAÚ, který je tak kromě pozice garanta i zásadním výkonným článkem celého systému AML/CFT opatření v České republice. Šetření oznámených podezřelých obchodů ze strany FAÚ je vrcholem analytické činnosti v oblasti AML/CFT. Jeho cílem je verifikace prvotních podezření povinných osob, popřípadě i jiných subjektů, za současného obstarání dalších informací nezbytných pro rozhodnutí o dalším postupu. Kromě základního zdroje informací od povinných osob, poskytovaných téměř v reálném čase, může FAÚ pro potřeby svého šetření dále dožadovat informace od Policie ČR, zpravodajských služeb a orgánů veřejné moci, od orgánů příslušných ke správě daní a z dalších zákonem definovaných zdrojů. S ohledem na globální rozměr svěřených problematik je velký počet případů rovněž šetřen ve spolupráci s partnerskými zahraničními finančními zpravodajskými jednotkami.

3 954

tolik **podnětů**
k provedení šetření
jsme na FAÚ přijali

PČR jsme podali

471

trestních
oznámení

zajistili jsme

2,269

miliardy Kč

Procesním výstupem šetření FAÚ je v první řadě podání trestního oznámení, dále poskytnutí informací správci daně, popřípadě jiným institucím na základě zákonného zmocnění a v případě mezinárodního prvku předání informace partnerské finanční zpravodajské jednotce. Při dohledání nelegálního výnosu disponují FAÚ i povinné osoby dočasným zajišťovacím opatřením, jehož smyslem je v případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení, zabránit zmaření nebo podstatnému ztížení odčerpání výnosu z trestné činnosti. Institut, často označovaný jako „blokace FAÚ“, je upraven v § 20 AML zákona a v praxi je často realizován.

V roce 2019 přijal FAÚ celkem 3 954 podnětů k provedení šetření ve smyslu podezřelého obchodu. Tento počet, odpovídající úrovni roku 2018, kdy FAÚ obdržel 4 028 podnětů, potvrzuje vzrůstající trend oproti předcházejícím obdobím (2017: 3 524, 2016: 2 948).

Výsledkem následně provedeného šetření obdržených podnětů bylo podání celkem 471 trestních oznámení, z toho ve 299 případech došlo k blokaci finančních prostředků jakožto výnosu z trestné činnosti. Téměř dvoutřetinový podíl trestních oznámení se současnou blokací finančních prostředků deklaruje, že snaha o efektivní odčerpání výnosu z trestné činnosti je i nadále jednou z priorit FAÚ.

Celkem byla v roce 2019 zajištěna částka 2,269 miliardy Kč, což je údaj korespondující se zajištěným objemem v roce 2017 (2,146 mld. Kč).

1 901

postoupení jsme
předali
**Finanční
správě**

134

postoupení
informací směřovalo
Celní správě

Velmi častým výsledkem šetření FAÚ bylo již tradičně zjištění informací významných pro činnost správce daně. V roce 2019 bylo Finanční správě ČR a Celní správě ČR postoupeno celkem 2 035 informací s podezřením na porušení daňových či celních předpisů. Tento ukazatel dokazuje nezanedbatelný podíl FAÚ na úspěšnosti správců daně při výběru daní.

Z pohledu typologie šetřených případů, trendů a zdrojové trestné činnosti lze konstatovat, že mezi nejčastěji zastoupené predikativní trestné činy patří i nadále různé formy podvodného jednání. Jedná se o všechny typy skutkově jednoduchých obecných podvodů, zároveň též o podvody vysoce sofistikované, charakteristické vysokou mírou profesionality a organizovanosti pachatelů, dále o daňovou trestnou činnost, úpadkové delikty, trestnou činnost spojenou s korupcí a prodejem drog.

Mezi trendy, na které FAÚ aktuálně zaměřuje svoji pozornost, patří tranzitní účty, CEO podvody, investiční podvody, virtuální měny a bankovní účty založené na falešnou či odcizenou identitu.

Velice aktuální a složitá je zejména problematika tranzitních účtů spojovaných s takzvanými „globálními pračkami“. V žádném případě se nejedná pouze o českou záležitost. Účty, jejichž prostřednictvím jsou realizovány atypické zahraniční transfery spočívající většinou v přeposílání finančních prostředků ihned po jejich připsání na účet, jsou zakládány celosvětově. Transakčně se téměř vždy jedná o příchozí platby ze zahraničí, které jsou zpravidla obratem odesílány na jiné zahraniční účty. V menší části případů vede transfer do zahraničí přes další český účet. Jednotlivé tranše se pohybují v řádech statisíců až milionů EUR či USD. Majitelem účtu obvykle bývá společnost registrovaná v zahraničí, případně účelově založená česká společnost ovládaná cizincem. Společným znakem všech případů je většinou paradoxně absence jakékoliv jiné vazby na Českou republiku. Nelze však a priori konstatovat, že účelem každého průtokového účtu je praní peněz, nicméně je zde třeba z pohledu AML přiznat určitou míru zvýšeného rizika. Nejsložitější je samozřejmě detekce těchto typů účtů.

Odhalit takový typ účtu „předem“ je prakticky nereálné. Přestože banky před vstupem do obchodního vztahu plní jednu ze svých zákonných povinností, tj. provádějí kontrolu klienta (§ 9 AML zákona), jejímž obsahem je mimo jiné i získání informací o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu, nelze však reálně předpokládat, že klient bude dopředu deklarovat založení tranzitního účtu, na kterém bude realizovat transakce nasvědčující podezřelému obchodu. Identifikace těchto typů účtů je tedy ve většině případů provedena na základě analýzy jejich transakční historie, kdy zcela logicky dochází k určité časové prodlevě.

Z pohledu efektivity systému je nejdůležitější, aby tato prodleva byla pokud možno co nejkratší. Ideálem by samozřejmě byl transakční monitoring v reálném čase. Avšak i současné nastavení systému AML/CFT opatření v České republice dokáže tento transakční model velice efektivně detekovat a FAÚ i díky zesílenému edukativnímu působení na bankovní sektor tak ročně přijímá desítky oznámení podezřelých obchodů vztahujících se k tranzitním účtům, včetně blokace transferovaných prostředků a ukončení obchodního vztahu.

Ze strany FAÚ byla i v uplynulém roce podána celá řada trestních oznámení (včetně zajištěných peněžních prostředků ve vysokých objemech) s podezřením na praní peněz prostřednictvím tranzitních účtů. Poměrně jasně a průkazně bývá v těchto případech zadokumentováno vytvoření legalizační struktury, ne vždy se však podaří prokázat takzvaný zdrojový trestný čin, jehož existenci u trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti český trestní zákoník presumuje. V průběhu trestního řízení pak často nastává patová situace, kdy se orgánům činným v trestním řízení nepodaří dohledat zdrojovou trestnou činnost, čímž nejsou naplněny všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, a případ je nutné odložit. Problematickým aspektem u tohoto trestného činu je i výše trestní sazby, která tyto kauzy bohužel často odkazuje mimo působnost specializovaných policejních složek, a dále absence trestnosti přípravy.

CEO podvod

Podvodník se např. v e-mailové zprávě vydává za vysokého manažera společnosti a požaduje provedení platby, nebo na budoucí požadavek upozorní a posvědí jej předem. Nestandardní situaci řádně vysvětlí, tak aby vše působilo důvěryhodně. Často se jedná o požadavek na platby na účet mimo Evropu, jenž je spravován podvodníkem.

Romance scam

Podvodníci mnohdy využívají informací ze seznamovacích portálů a sociálních sítí. Díky těmto informacím přesně cílí na své oběti. Podvodník předstírá zájem o milostný vztah. Po získání minimální důvěry podvodník žádá o poskytnutí finanční podpory v momentálně tíživé životní situaci s příslibem brzkého shledání či dokonce společného života.

Současně s CEO podvody či investičními podvody, které jsou již dlouholetým evergreenem, registruje FAÚ aktuálně stále častěji relativně nový způsob tohoto podvodného jednání, takzvaný „romance scam“ neboli „podvod z lásky“. Jedná se sice o jev, který primárně nespadá do problematiky praní peněz, nicméně jelikož jsou tímto podvodným způsobem odčerpávány finanční prostředky z českých bankovních účtů do zahraničí, bývají některé specifické případy řešeny i ze strany FAÚ. Ročně jsou evidovány desítky případů s celkovými registrovanými škodami v řádech desítek milionů korun. S ohledem na stud poškozených však lze v tomto případě předpokládat vysokou míru latence a skutečný počet případů i výše způsobených škod bude tudíž mnohem vyšší. Spojujícím prvkem podvodné fiktivní legendy bývá vždy dočasná tíživá situace většinou vojáka na zahraniční misi (léčba, školné pro děti atd.), k jejímuž překlenutí požaduje od poškozených finanční výpomoc.

Tato legenda je vždy samozřejmě akcentována vizí společné budoucnosti. Společným znakem na druhé straně bývá marná snaha pracovníků bank i dalších osob přesvědčit poškozené, že jsou obětí podvodného jednání. V mnoha případech tak bohužel dochází i k opakovaným platbám a v konečném důsledku i k odeslání veškerých celoživotních úspor. Navíc bohužel nejsou často do zahraničí odesílány jen úspory poškozených, ale i prostředky získané trestnou činností, ke které se tyto osoby v zamilovaném zaslepení uchylují. Většinou se jedná o různé formy úvěrových podvodů při sjednání bankovních či nebankovních půjček, popřípadě zpronevěr apod. FAÚ dokonce řešil i případ, kdy byly fiktivnímu snoubenci odeslány finanční prostředky odcizené z účtů desítek osob, k nimž měla zamilovaná žena přístup z titulu opatrovnictví.

FINANCOVÁNÍ TERORISMU

Odhalení této z hlediska potencionálních dopadů velmi závažné trestné činnosti je obtížné i z toho důvodu, že se často jedná o nízké peněžní částky zcela legálního původu.

V roce 2019 bylo ze strany FAÚ řešeno 93 podnětů týkajících se podezření z financování terorismu, které přicházely jak od povinných osob, tak od partnerských organizací působících v oblasti boje s terorismem. V rámci své činnosti FAÚ participoval na mediálně známých kauzách této problematiky. Nárůst oproti počtu zpracovávaných případů z roku 2018 je po provedené analýze přičítán nikoliv zvyšujícímu se počtu podezřelých aktivit na území

České republiky, ale rostoucímu počtu subjektů, které aktivně participovaly na detekci tohoto jednání, a rovněž cílenějšímu reportingu ze strany aktivně spolupracujících povinných osob. Z hlediska skladby řešených případů převažovaly případy související s náboženským (džihádistickým) terorismem. Objevily se však i případy pravicového terorismu. Z hlediska subjektů výrazně převažovaly případy týkající se jednotlivců a dílčích plateb nad případy s účastí právnických osob a sofistikovaných transakčních schémat.

FAÚ v rámci své činnosti v oblasti boje proti financování terorismu v roce 2019 zaznamenal i vzrůstající tendenci v rámci mezinárodní spolupráce a výměny informací.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Trestná činnost nezná hranice a pokud nechceme zůstat pozadu, ani pro nás by neměly představovat překážku.

Většina případů šetřených v roce 2019 pro legalizaci výnosů z trestné činnosti v sobě zahrnovala mezinárodní aspekt spočívající velmi často v přeshraničních transakcích. Pachatelé využívají moderní bankovní systémy či jiné systémy platebního styku k rychlým převodům peněžních prostředků do zahraničí, případně jiným obdobným způsobem dislokují majetek nabytý trestnou činností do zahraničí. Jedná se především o státy uplatňující nedostatečná opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Rovněž se nadále vyskytuje celá řada případů, kdy aktéři zapojení do tohoto typu trestné činnosti pocházejí ze zahraničí, případně zakládají zahraniční právnícké osoby následně se podílející na praní peněz.

Rok 2019 byl pro operativní výměnu informací se zahraničními finančními zpravodajskými jednotkami zejména rokem výrazného zvyšování kvality sdílených informací. Tento fenomén je především důsledkem legislativního tlaku v rámci Evropské unie a rovněž výsledkem dlouhodobé snahy mezinárodních uskupení působících v oblasti AML mezinárodní spolupráce (Egmontská skupina finančních zpravodajských jednotek, FATF, Moneyval a další).

Partnerské jednotky
nás oslovily

423

**dotazy
ze zahraničí**

FAÚ oslovilo
partnerské jednotky

284

**dotazy
do zahraničí**

Na mezinárodní úrovni stále více přibývá finančních zpravodajských jednotek, které jsou dle svého legislativního rámce schopny, stejně jako FAÚ, poskytnout svým zahraničním partnerům obdobnou škálu informací, jakou využívají pro vlastní analytickou činnost, a to včetně finančních či daňových informací. V rámci informační výměny jsou především poskytovány finanční informace, údaje o skutečných majitelích, informace z databází orgánů činných v trestním řízení, kopie dokumentů získaných v rámci kontroly klienta, informace z obchodního registru včetně vazeb mezi právníky a fyzickými osobami, údaje o vlastnictví nemovitostí a další relevantní informace. V průběhu roku 2019 byla rovněž zaznamenána stoupající tendence využití institutu „dočasná blokáce prostředků“ v rámci mezinárodní spolupráce, a to jak v České republice na základě žádosti zahraniční finanční zpravodajské jednotky, tak i v zahraničí na základě žádosti FAÚ.

V roce 2019 FAÚ participoval v rámci šetření a analýzy několika významných multilaterálních případů zastřešovaných některou ze zahraničních finančních zpravodajských jednotek nebo v rámci Europolu, přičemž tento typ spolupráce by se do budoucna měl stát běžnou praxí.

Mezinárodní spolupráci v rámci konkrétních případů (operativní mezinárodní spolupráci) lze hodnotit jako velmi kvalitní a efektivní, o čemž svědčí rovněž vysoce pozitivní hodnocení ze strany výboru Rady Evropy Moneyval.

Od zahraničních
partnerů jsme
obdrželi

379

**spontánních
informací**

Zahraničním
partnerským
jednotkám jsme
předali

488

**spontánních
informací**

PROGNÓZA VÝVOJE V OBLASTI PRANÍ PENĚŽ A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

Co lze očekávat, na co se připravit? FAÚ na základě dosavadních poznatků a zkušeností uvádí predikaci zdrojové trestné činnosti.

Z analýzy případů řešených v roce 2019 ze strany FAÚ vyplývá, že v roce 2020 budou významnou zdrojovou trestnou činností pro následnou legalizaci výnosů z trestné činnosti i nadále některé uvedené praktiky:

- **Různé formy podvodů zahrnující zejména:**
 - CEO podvody – fingovaná změna bankovního účtu pro inkaso fakturované částky, jenž zahrnuje i neoprávněný přístup k IT prostředkům oběti;
 - podvody v souvislosti s nabídkou zboží na internetu, na inzertních portálech a e-shopech;
 - investiční podvody (zahrnující investice do cizích fiat měn, kryptoměn a např. luxusního alkoholu) včetně podvodů v oblasti firemních dluhopisů;
 - tzv. romance podvody – zneužívající sociálního inženýrství, aktuálně typicky zneužití důvěry a vylákání finančních prostředků na základě předstíraného zájmu o navázání vztahu, kde pachatel předstírá, že je např. voják na zahraniční misi, či žena se zájmem o vztah s osobou v ČR.

- ☐ **Daňová trestná činnost včetně mezinárodní.**
- ☐ **Neoprávněné získání online přístupu do internetového bankovníctví s následným vyvedením finančních prostředků z účtu.**

Ve vztahu k formám legalizace výnosů z trestné činnosti lze předpokládat konzistentnost s případy detekovanými v předchozích letech, kdy se s největší pravděpodobností bude opět jednat o následující:

- ☐ **Zneužití podnikatelských bankovních účtů v České republice jako tranzitních pro přeshraniční bezhotovostní převody finančních prostředků získaných trestnou činností v tuzemsku i v zahraničí.**
- ☐ **Investice výnosů z trestné činnosti páchané v České republice i v zahraničí do tuzemských nemovitostí.**
- ☐ **Zneužívání nákupu kryptoměn, elektronických platebních bran a elektronických peněženek.**
- ☐ **Zneužití bankovních účtů založených na falešnou či odcizenou identitu, a to zejména z pohledu bankovních účtů otevřených online prostřednictvím tzv. vzdálené identifikace, takto založené účty navíc začínají vykazovat prvky sofistikovaného řetězení, kdy se jedná o skupiny provázaných podvodných účtů.**
- ☐ **Zneužívání služeb nabízených poskytovateli platebních služeb malého rozsahu.**
- ☐ **Přimísení výnosů z trestné činnosti k legálnímu podnikání.**
- ☐ **Zneužití hotovostních transakcí.**

NEKONEČNÉ PŘÍBĚHY

Při šetření případů se setkáváme s různými příběhy, které píše sám život. V rámci osvěty a prevence bychom Vás s některými z nich rádi seznámili.

Turecká romance s „americkým vojákem“

Finanční analytický úřad obdržel informaci o tom, že klientka jedné tuzemské banky se pokusila odeslat 300 000 Kč na účet vedený v turecké bance, jehož majitelem má být muž s anglicky znějícím jménem. Následným šetřením bylo zjištěno, že na účtu této klientky je vysoký výskyt příchozích plateb od desítek fyzických osob a čerpání několika úvěrů v celkové výši téměř 700 000 Kč. Rovněž se ukázalo, že v nedávné minulosti do Turecka již odeslala větší sumy peněz.

Na sociálních sítích byl sdílen příspěvek, ve kterém osmiletý chlapec s anglicky znějícím jménem žádá o finanční pomoc pro sebe, svoji sestru a svého otce, neboť jsou všichni těžce nemocní a maminka již závažně chorobě podlehla. Chlapec uvedl číslo účtu u české banky, které bylo totožné s číslem prověřovaného účtu.

Bylo zjištěno, že fyzické osoby, které „poskytly“ peníze, mají jedno společné – jsou klienty domova sociálních služeb a jejich opatrovníci není nikdo jiný než prověřovaná klientka banky. Aby zahladila podezření, předložila bance zřejmě padělané dokumenty, které měly dokladovat oprávněnost přijatých plateb.

Do zahraničí poslala více než 2 mil. Kč a z toho více než 1,5 mil. Kč pocházelo z peněz klientů domova sociálních služeb. A důvod? Pro mnoho lidí zcela nepochopitelný – klientka se seznámila s údajným americkým vojákem. Románek se na dálku slibně vyvíjel, avšak pouze do doby, než se objevil „zlý generál“, který nechtěl „vojáka“ pustit do Čech, aby se mohl oženit, neboť nejdříve požadoval uhrazení všech závazků vůči armádě. A tak klientka posílala peníze. Pak se ale „voják“ odmlčel a klientce se ozvala americká detektivní kancelář s tím, že naletěla podvodníkovi, ale za pouhých 12 500 € mohou dát věci do pořádku a peníze klientce vrátí. A ta na nic nečekala a požadovanou sumu odeslala. Samozřejmě se nic nedělo, ale po určité době obdržela další informaci, tentokrát od „Organizace spojených národů“, že již dvakrát naletěla podvodníkům, ale pokud zaplatí další tisíce EUR, vše dobře dopadne. Opět nezaváhala a peníze odeslala.

Finanční analytický úřad podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů zpronevěra podle § 206 trestního zákoníku, podvod podle § 209 trestního zákoníku a úvěrový podvod podle § 211 trestního zákoníku. FAÚ se podařilo zajistit peněžní prostředky ve výši téměř 400 000 Kč.

Za vytunelováním společnosti stáli právníci

Na začátku tohoto rozsáhlého a závažného případu praní peněz a tunelování, který byl realizovaný organizovanou skupinou osob – převážně právníků, bylo velice podezřelé a nestandardní insolvenční řízení uvalené formou konkurzu na v minulosti velkou a úspěšnou výrobní společnost. Nabyvatelem majetkové podstaty zkrachovalé společnosti byla společnost, která s ní tvořila koncern, přičemž rozsáhlý movitý i nemovitý majetek, včetně licencí, byl získán za velice nízkou cenu, za podezřelých okolností a očištěný o jakékoliv finanční závazky. Argumentováno bylo mimo jiné tím, že tato společnost bude pokračovat v činnosti a zachová zaměstnanost v regionu, což se záhy nenaplnilo. Tímto jednáním došlo bezpochyby k poškození některých věřitelů, kteří se dlouho a neúspěšně bránili, přičemž mimo jiné poukazovali na netransparentnost řízení, nevýhodnost prodejů majetkové podstaty a na nestandardní postup insolvenčního správce.

Na konci insolvenčního řízení pak věřitelé přihlíželi návrhu insolvenčního správce na zrušení konkurzu pro nedostatek majetku dlužníka, který je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující. Jelikož insolvenční řízení trvalo několik let, měly nástupnická společnost a osoby stojící za ní dostatek času na její vytunelování, resp. získání majetku. K tomu posloužilo několik způsobů, které je možné vysledovat u obdobných kauz. Subjekt nepodával daňová přiznání, aby nebylo možné zmapovat jeho skutečný majetek, obchodní činnost, závazky/pohledávky apod. Byla využita další společnost jako obchodní partner, skrz kterého byly realizovány fiktivní obchody s platbami v hotovosti. Nemovitý majetek získaný za velmi nízkou cenu byl s odstupem času prodán za několikanásobně vyšší cenu, v tomto případě byl rozdíl ve stovkách milionů. V rámci procesu tunelování proběhly objemné hotovostní výběry a bezhotovostní úhrady za neexistující protiplnění subjektům, ve kterých vystupovali spřízněné osoby či samotní pachatelé. Zcela nově založená „skořápková“ společnost skupovala veškeré akcie nástupnické společnosti za kupní cenu v desítkách milionů korun, přičemž sama žádný majetek ani vlastní finanční prostředky neměla. Následně pak z konstrukce celého obchodu, resp. tunelování, vyplynulo, že své vlastní akcie uhradila nástupnická společnost, avšak majitelem se stala tzv. skořápková společnost. Využité obchodní korporace byly převedeny na bílé koně a přesunuty na fiktivní sídla. Pachatelé využili zlegalizované výnosy z trestné činnosti k investicím do dalšího podnikání, do nákupu nemovitostí a dalšího luxusního majetku a k osobní spotřebě. Značná část těchto peněz byla ve formě hotovosti.

Finanční analytický úřad zajistil finanční prostředky ve výši desítek milionů korun a podal trestní oznámení.

Pod zástěrkou zahraničních developerských projektů vyinkasovali miliony

Dvě osoby ze států bývalého Sovětského svazu koupily každá jednu společnost s ručením omezeným se sídlem v České republice a vytvořily účelový obchodní vztah. Nabízely k prodeji dluhopisy s výnosem 20 % až 30 %, s roční výplatou výnosu, zálohami úrokového výnosu dle dohody nebo možností pravidelných splátek v průběhu investice. Svými webovými stránkami se snažily působit důvěryhodným dojmem s tím, že peníze investují do zahraničních developerských projektů. Přesto, že příslib výnosu byl neobvykle vysoký a tudíž podezřelý, našli se důvěřivci, kteří se společnostmi uzavřeli smlouvy o úplatném

převodu listinných cenných papírů a poslali jim na účet cca 20 mil. Kč. Někteří z „investorů“ zpočátku obdrželi i „zálohu na výnos z úroku“ nebo „zálohu na zisk z dluhopisů“, čímž měl být vytvořen dojem dodržení podmínek, za kterých byly dluhopisy emitovány.

Jednatelé společností obdržené peníze vybírali v hotovosti, platili si mezi sebou údajné zápůjčky a převáděli je na další účty osob z bývalého Sovětského svazu. Tímto způsobem odčerpali veškeré získané prostředky. Finanční analytický úřad podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu podle § 209 trestního zákoníku.

Advokáti organizovali praní peněz

Profesionální praní peněz patří mezi nejnebezpečnější formy této nelegální činnosti. Osoby, které se do takové činnosti zapojí, nemusí znát predikativní trestnou činnost, která generuje špinavé peníze, ale jejich vědomost o nelegálním původu peněz je zde vždy zřejmá, přičemž jejich hlavním úkolem je „pouze“ prohnat finanční prostředky pracím cyklem a dodat jim na konci punc legálnosti.

Finanční analytický úřad řešil případ, který byl o to závažnější, že profesionální praní peněz zajišťovaly také osoby se statuem právnických profesí a jednalo se o organizovanou skupinu. V rámci případu bylo detekováno schéma, které bylo s určitými odchylkami využíváno opakovaně a dlouhodobě. Zapojené osoby spolupracovaly i na mezinárodní úrovni a v rámci poskytovaných služeb se podílely na založení dotčených společností, zajištění statutárních pozic, otevírání a ovládání bankovních účtů a v neposlední řadě také na vytváření fiktivní listinné dokumentace, která převody peněz doprovázela a měla je odůvodnit. K převodům špinavých peněz sloužily účty různých obchodních korporací založené v České republice i v zahraničí (včetně offshore destinací). Společným rysem těchto subjektů bylo, že se jednalo o „skořápkové“ společnosti s fiktivními sídly, které fakticky nevykonávaly žádnou ekonomickou činnost a jejich účty sloužily pro legalizaci výnosů z trestné činnosti. Zřejmá byla i provázanost těchto subjektů.

Zlegalizované finanční prostředky za více než jeden rok se pohybovaly v řádech mil. euro. S ohledem na podezření ze spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku Finanční analytický úřad zajistil finanční prostředky ve výši téměř 8 mil. Kč a podal trestní oznámení.

Nepoctivý finanční poradce okrádal klienty

Finanční poradce oslovoval starší osoby s nabídkou různých finančních produktů (stavební spoření, termínované vklady, životní pojištění). Peněžní prostředky si pak od těchto osob nechal zasílat na své bankovní účty v různých peněžních ústavech a obratem je vybíral v hotovosti. Jednalo se o částky v řádech statisíců korun. Při bankovních kontrolách předkládal smlouvy o půjčkách s podpisy svých klientů, které od nich podvodně získal při uzavírání fiktivních smluv o stavebním spoření, zřízení termínovaného vkladu či uzavření životního pojištění. Finanční analytický úřad zablokoval všechny jeho bankovní účty a podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu podle § 209 trestního zákoníku. Výše uvedeným způsobem získal nepoctivý finanční poradce téměř 10 milionů korun.

Dluhopisová chobotnice

Každý, kdo se rozhodne investovat, by si měl položit základní otázku: Co se stane, když drobný střadatel neuváženě investuje do dluhopisů pochybných společností slibujících vysoké zhodnocení?

Odpověď bývá bohužel pokaždé stejná: Osoby stojící za pochybnou společností získají 100 % zisku, investor utrpí 100 % ztráty.

Finanční analytický úřad prováděl šetření, které zahrnovalo několik podnikatelských subjektů nabízejících podnikové dluhopisy a na jehož konci bylo trestní oznámení. Odhadovaná škoda způsobená investorům se pohybovala v řádu desítek milionů korun.

Zájezdů se nedočkali

Cestovní agentura prostřednictvím svých webových stránek, na kterých nepravdivě tvrdila, že má desetiletou tradici a spolupracuje s renomovanými zahraničními cestovními agenturami, nabízela zahraniční zájezdy pro klienty z České republiky a Slovenské republiky.

Od klientů pak inkasovala peníze na cenově atraktivní zájezdy, avšak ve skutečnosti neměla v úmyslu žádné zájezdy zajistit. Těm, kteří zaplatili, byly zaslány vouchery, které měly vzbudit zdání, že je vše v pořádku a zájezdy jsou zajištěny. Takto se této povedené agentuře podařilo podvést několik desítek klientů a získat peněžní prostředky v souhrnné výši cca 5,2 mil. Kč, které byly následně vyvedeny na zahraniční účty.

Činnost cestovní agentury byla ukončena na počátku letních prázdnin, kdy měli vycestovat do zahraniční první klienti agentury, kteří až po příjezdu na místo odletu na zájezd zjistili, že byli podvedeni a žádný zájezd zajištěn neměli. Finančnímu analytickému úřadu se podařilo zajistit 198 tis. Kč.

Dluhy neplatil a sázel přes nastrčené osoby

Finanční analytický úřad prováděl šetření k fyzické osobě, která byla klientem společnosti provozující on-line hry, avšak s ohledem na insolvenční řízení vedené vůči této osobě jí bylo ukončeno uživatelské konto a znemožněno tak realizovat sázky. Tato osoba však následně v sázkových hrách u této společnosti pokračovala, a to skrytě prostřednictvím zákaznických kont spřízněných fyzických osob. Tímto jednáním pachatele tak docházelo k poškozování 18 věřitelů, jejichž pohledávky v celkové výši 772 tis. Kč nebyly touto osobou v pozici dlužníka v odpovídající výši hrazeny. Dlužník prokazatelně disponoval značnými finančními prostředky, které však využíval k jiným účelům, a to mimo jiné i k zmiňovaným on-line sázkám. Proces oddlužení tak u této osoby probíhal velice pomalu a pouze ze srážek z příjmů dlužníka, a proto za více než 4 roky byla míra uspokojení nezajištěných věřitelů pouze ve výši 39 %. Jelikož vzniklo závažné podezření, že jeho jednáním došlo k naplnění skutkových podstat úpadkových trestných činů a trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku, byly ze strany Finančního analytického úřadu zajištěny finanční prostředky na účtech pachatele a spřízněných osob a bylo podáno trestní oznámení.

Peníze za drogy skončily na českém účtu

Finanční analytický úřad obdržel urgentní žádost od zahraniční partnerské jednotky ohledně osob a společností, které jsou jako organizovaná skupina v zahraničí šetřeny v souvislosti se zvláště závažnou trestnou činností nelegální distribuce léčiv, výroby a distribuce drog a praní peněz. Psychofarmaka byla získávána z lékáren v zahraničí nelegálním způsobem. Z nich vyrobené drogy byly distribuovány dalším subjektům v různých zemích, odkud se pravděpodobně dostávaly ke koncovým konzumentům. Na základě těchto skutečností byly v zahraničí těmto subjektům zajištěny finanční prostředky na bankovních účtech. Část výnosů z této trestné činnosti byla převedena na bankovní účet v České republice.

Finanční analytický úřad provedl blokaci finančních prostředků v celkové výši 320 tis. polských zlotých (téměř 2 mil. Kč) a podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku.

Organizovaná skupina provedla hotovostní výběry přes 150 mil. korun

Šetřením Finančního analytického úřadu bylo zjištěno, že subjekt, který byl obchodním zástupcem poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, je ovládán organizovanou skupinou osob zejména ze zemí bývalého Sovětského svazu, přičemž tyto osoby realizují na území České republiky další rozsáhlé aktivity prostřednictvím českých obchodních korporací. Jednalo se zejména o agenturu práce se zaměřením na zaměstnávání cizinců na našem území a s tím související služby, prostřednictvím nichž byly získávány identity osob, následně zneužité pro trestnou činnost.

V rámci procesu praní peněz došlo také k využívání obchodních korporací s netransparentní vlastnickou strukturou, které ve skutečnosti nevyvíjely žádnou ekonomickou činnost a jejich hlavním úkolem bylo zastříit původ finančních prostředků. Bylo zmapováno, že tato skupina provedla hotovostní výběry v celkové výši více než 150 mil. Kč. Peníze získané daňovou trestnou činností a podvody byly použity na nákup nemovitostí, vozidel a k pokrytí osobní spotřeby.

Finanční analytický úřad podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku, podvod podle § 209 trestního zákoníku, zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 trestního zákoníku, neoprávněné zaměstnávání cizinců podle § 342 trestního zákoníku a napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky podle § 341 trestního zákoníku.

Luxusní vozidla se proháněla po chorvatských silnicích

Organizovaná skupina chorvatských občanů vytvořila strukturu českých a zahraničních společností, které se zabývaly obchodem s luxusními vozidly. Luxusní vozidla byla pořizována v zemích EU, zvláště pak v České republice. Následně byla prodávána do zahraničí, zejména Chorvatska.

Provedeným šetřením však bylo zjištěno, že české společnosti, které neměly téměř žádné zaměstnance, měly na sebe zaregistrováno velké množství luxusních vozidel, která se pohybovala převážně v Chorvatsku.

Finanční analytický úřad zjištěné informace předal českým orgánům činným v trestním řízení a státním orgánům v Chorvatsku. Jednáním této organizované skupiny docházelo ke krácení daní a vznikla tak škoda na DPH ve výši nejméně 100 mil. Kč. Při společné akci českých, chorvatských a německých orgánů bylo obviněno několik osob.

Mezinárodní organizovaná skupina přišla v Čechách o více než 1,2 mil. euro

Šetřením Finančního analytického úřadu byl odhalen řetězec vzájemně personálně propojených společností, a to jak českých, tak zahraničních, které byly ovládány výhradně osobami s cizí státní příslušností. Společnosti měly účty u banky v České republice, kdy k transakcím využívaly výhradně měny americké dolary a eura.

Společnosti deklarovaly, že se zabývají poradentstvím, podporou infrastruktury na různých trzích a dalšími činnostmi, které neměly reálný základ. Zástupci společností tato tvrzení dokládali podklady, které měly znaky fiktivních a účelově vytvořených dokumentů, kdy např. deklarované zboží neexistovalo, nebylo přepravováno apod. Předložené smlouvy byly podepisovány vždy pouze jednou osobou, a to za obě smluvní strany. Dále bylo zjištěno, že zřejmě z důvodu zastření původu peněžních prostředků a ztížení dohledání byly u firem opakovaně uváděny pozměněné identifikační údaje, např. mírně pozměněný název společnosti, „chyba“ v registračním čísle či sídla společnosti apod.

Peněžní prostředky byly dále převáděny na účty do zahraničí, které byly však ovládány opět stejnými osobami. Řada plateb, které byly kreditovány na prověřované účty, byla označena za platby podvodně vylákané.

Finanční analytický úřad pojal podezření na možnou legalizaci výnosů z trestné činnosti, ke které byla využita předem připravená vzájemně personálně propojená skupina osob s přesahem do zahraničí. V České republice byly pro tuto mezinárodní skupinu účelové zakládány „skořápkové“ firmy, určené výhradně na zastírání původu peněžních prostředků.

Vzhledem k závažnému podezření na rozsáhlou organizovanou trestnou činnost s výrazným mezinárodním aspektem, Finanční analytický úřad provedl zajištění peněžních prostředků v sumě převyšující 1 200 000 € a podal trestní oznámení.

Hackeři přesunuli ze zahraničí do Čech milion euro

Finanční analytický úřad vedl šetření v souvislosti s případem, kdy z informace předané partnerskou finanční zpravodajskou jednotkou vyplynulo, že došlo k hackerskému útoku na jeden z bankovních domů státu EU a krádeži peněžních prostředků, přičemž část z odcizených peněz skončila na účtech v České republice. Jednalo se o prostředky v celkové částce cca 1 mil. €.

Analýzou těchto účtů bylo zjištěno, že peněžní prostředky byly dále převáděny v rámci českých bankovních účtů. Finanční analytický úřad díky rychlému předávání informací mezi partnerskými finančními zpravodajskými jednotkami dokázal jednotlivé toky zmapovat a na českých účtech zajistit veškeré prostředky, které byly převedeny z napadených zahraničních účtů.

Fiktivní faktury měly zajistit pohádkové bohatství

Finanční analytický úřad prováděl šetření za účelem detekování výnosů z trestné činnosti navazujících na podezření ze spáchání trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 trestního zákoníku se škodou přesahující 200 mil. Kč. Pachatelé dané trestné činnosti zahrnuli do nákladů příjemce dotace fiktivní faktury na dodávky strojů, které byly záměrně několikanásobně nadhodnoceny. Podařilo se vypátrat rozsáhlé finanční majetky přesahující 130 mil. Kč, které byly ve spolupráci s Policií České republiky zajištěny.

Podvodně vylákali desítky milionů korun

Finanční analytický úřad detekoval podezřelé jednání zahraničních osob a společností v rámci dlouhodobě uskutečňované transakční aktivity na tuzemských účtech. Vše spočívalo v podvodném vylákání finančních prostředků od českých i zahraničních osob, a to prostřednictvím internetově nabízených investic do tzv. forexových obchodů, přičemž poskytovatelé neměli příslušnou notifikaci České národní banky k provozování této činnosti na území České republiky.

Cílenou investiční manipulací do uzavírání rizikových smluv a navazujících nevýhodných investic (za použití například finanční páky, nátlakových telefonátů a dalších nepovolených nástrojů) pachatelé organizovaně a cíleně vylákali a následně připravovali investory o část nebo veškeré prostředky.

K zamezení pokračování tohoto jednání Finanční analytický úřad podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů podvodu podle § 209 trestního zákoníku a legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku a zajistil prostředky na účtech možných pachatelů v celkové výši 182 mil. Kč.

Organizovaná skupina z Ruska chtěla „vyprat“ přes 3 miliardy korun

Finanční analytický úřad prováděl šetření na účtech fyzické osoby ruské národnosti, na kterých byly detekovány vysoké příchozí platby. Bylo zjištěno, že zdrojem těchto prostředků jsou transakce, které probíhaly v řetězcích desítek dalších různých tuzemských účtů zahraničních (offshore) společností obchodujících s elektronikou a textilem. Platby byly přeposílány jako půjčky až na účet prověřované fyzické osoby, která dále prostředky spotřebovávala nebo přeposílala na zahraniční účty v rámci států EU. Zdrojová trestná činnost byla zjištěna na základě spolupráce s partnerskou zahraniční jednotkou Ruské federace. Organizovaná skupina chtěla v evropském prostoru proprat peníze ve výši až 3,5 mld. Kč, získané kráčením daní. K zamezení pokračování tohoto jednání Finanční analytický úřad podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku a zajistil peněžní prostředky ve výši 73 mil. Kč.

Islámský stát přes nastrčené společnosti využíval účty v České republice

Finanční analytický úřad se účastnil rozsáhlého mezinárodního šetření, jehož cílem bylo nalézt subjekty zapojené do financování a podpory terorismu Islámského státu.

Sledovaná typologie zahrnovala model, kdy Islámský stát provádí hotovostní vklady do tureckých bank,

a to buď formou velkého objemu hotovosti propašovaného přes hranici s Irákem nebo Sýrií, nebo prostřednictvím hotovostních vkladů do směnárny ve Spojených arabských emirátech. Následovaly bezhotovostní převody na turecké účty krycích společností. Tyto finanční prostředky byly posléze rozmělněny přes účty několika dalších společností. V poslední části řetězce pak tyto peníze zamířily na účty společností, které v Číně nebo přímo v Hong Kongu nakoupily různou elektroniku (včetně dronů), která byla následně pozemní dopravou doručena do oblastí tehdy ovládaných Islámským státem v Sýrii. V rámci tohoto monitoringu byly identifikovány dvě turecké společnosti, založené v 2016 syrským občanem, a dále čtyři subjekty, mající bankovní účty také v České republice.

Účty identifikované v České republice patřily společnostem, které se zabývají buď mezinárodními forexovými obchody nebo službou zprostředkování mezinárodních plateb. U některých z nich byly navíc v otevřených zdrojích nalezeny negativní informace týkající se podvodných praktik při realizaci obchodů. Zjištěné informace byly poskytnuty finančním zpravodajským jednotkám v zahraničí a tuzemským bezpečnostním složkám.

Transakce provedla osoba podezřelá z podpory terorismu

Na základě informací v médiích k osobě, která byla zadržena a šetřena italskými bezpečnostními složkami pro podezření z aktivit ve prospěch tamní kriminální skupiny, a dále buněk podporujících financování islamistické teroristické organizace Al – Nusra Front, bylo provedeno šetření u subjektů finančního trhu v České republice. Výsledkem bylo zjištění, že uvedená osoba realizovala v dřívější době platby do zahraničí za využití tuzemského poskytovatele platebních služeb. Informace byly poskytnuty zahraničním partnerům a tuzemským bezpečnostním složkám.

Falešnými exekučními příkazy tahali od lidí peníze

Finanční analytický úřad prováděl šetření podezřelých transakcí na účtu fyzické osoby, na který byly připisovány platby z účtů různých fyzických osob. Bylo zjištěno, že tento účet byl využíván se souhlasem jeho majitelky, a to údajně k připisování plateb z e-shopu, který byl provozován smyšlenou osobou. Skutečný původ těchto finančních prostředků ale spočíval v trestné činnosti, založené na zasílání podvodných emailových výzev k zaplacení exekučních příkazů vytipovaným osobám. Tyto osoby, aby předešly dalším postihům za nesplnění termínu pro úhradu falešného exekučního příkazu, urychleně odesílaly požadované částky právě na tento účet. Případ byl ukončen podáním trestního oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů podvodu podle § 209 trestního zákoníku a legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku.

Bílý kůň posílal peníze do Vietnamu a Číny

Společnost podepsala s bankovní institucí smlouvu o užití služeb konverze měn a zprostředkování zahraničního platebního styku. Následně statutární zástupce této společnosti v hotovosti složil příslušnou částku v CZK a zadal příkazy k devizovým platbám v objemech deseti tisíců USD, které směřovaly na účty fyzických i právnických osob ve Vietnamu a v Číně.

Statutární orgán v minulosti působil u dalších dvou společností, které měly evidované daňové nedoplatky na DPH a záznamy exekucí. Finanční analytický úřad na základě výsledků dalšího šetření pojal podezření, že se mohlo jednat o tzv. bílého koně, který nastupuje do problémových společností (hrozí jim exekuce, mají nedoplatky na daních, exekuce nejsou spláceny apod.)

Finanční analytický úřad zajistil finanční prostředky na účtu této společnosti ve výši cca 3 mil. CZK a podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku.

Zneužití kryptoměny

Finanční analytický úřad v rámci své činnosti zaznamenal pokračující trend tzv. „ICO podvodů“, tj. veřejně i neveřejně nabízených nových emisí kryptoměn založených na podvodných projektech s cílem vylákání finančních prostředků od investorů.

Ve prospěch tuzemského devizového bankovního účtu zahraniční fyzické osoby byly připisovány bezhotovostní zahraniční platby v řádech až desetitisíců EUR z účtů různých fyzických osob, označené názvem projektu, resp. investičního balíčku, který dle dostupných zdrojů souvisí s emisí zahraniční kryptoměny „TwoCoin“ a na ní navázanými produkty (služby a zboží).

V otevřených zdrojích byla detekována vazba majitele českého účtu na odpovědné osoby projektu „TwoCoin“, které v zahraničí čelí trestnímu stíhání. Majitel účtu k objasnění zdroje kreditních prostředků na účtu zpočátku poskytl zavádějící informace, nicméně následně vazbu na projekt de facto přiznal. Dalšími, ač nepřímými důkazy, svědčícími o podvodném schématu případu, byly negativní informace ve veřejných zdrojích jak k emitované kryptoměně, tak zejména k jejímu nerealnému zhodnocení. Schéma projektu je označováno za „MLM“, tj. multi level marketing, na bázi Ponziho schématu.

Finanční analytický úřad na základě zjištěných skutečností zajistil zůstatek devizového účtu zahraničního majitele v řádech statisíců EUR a ve věci podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestných činů podvodu podle § 209 trestního zákoníku a legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku.

Multi-level marketing (MLM)

Víceúrovňový marketing, kdy jsou prodejci (distributoři) odměňováni nejen za prodané zboží, ale i za prodání zboží prodejců, které do systému přivedli. Primárním zdrojem financí je služba nebo produkt. Na podobném principu je založeno tzv. letadlo, kde je však rozdíl v tom, že hlavním zdrojem jsou vstupní poplatky nově přichozích členů, prodejců tohoto systému.

Ponziho schéma

Investorům je na základě lákavých reklam předložena informace o výhodném investování s bezkonkurenčním ziskem. Podvodník ale investice nikam neinvestuje. Větší část z nich si ponechá pro sebe, zbytek vyplatí jen šťastlivcům, kteří přišli do systému jako první. Jediným zdrojem příjmu jsou tedy pouze vklady investorů. Schéma nese jméno italského podvodníka, působícího v USA kolem roku 1920.

Krádež kryptoměny ve výši několika desítek milionů EUR

Tuzemská společnost, která vede interní platební podúčty svých klientů ve firemním Core Banking systému jak v tradičních fiat měnách, tak v kryptoměnách BitCoin (BTC) a Ether (ETH), v rámci monitoringu transakcí zaregistrovala u svého zahraničního klienta příchozí transakce v kryptoměně BTC. Klient BTC prostřednictvím interní aplikace směnil na EUR a poukázal ve prospěch svých dalších zahraničních bankovních účtů.

Společnost na základě využití interního nástroje pro analýzu BTC blockchainu zjistila, že přijaté platby v BTC jsou výnosem z trestné činnosti, který pochází z krádeže kryptoměny ve výši několika desítek milionů EUR ze zahraniční kryptoměnové burzy.

Finanční analytický úřad na základě zjištěných skutečností zajistil zůstatky interních platebních podúčtů klienta v BTC i EUR a ve věci podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku.

Fiat měna

Jedná se o druh měny vydávané vládou každého státu. Měna je regulována ústředním orgánem - centrální bankou. Tato měna zároveň slouží jako zákonné platidlo, avšak v dnešní době již není nutně podloženo fyzickou komoditou. Fiat měny se označují jako „peníze s nuceným oběhem“.

MEZINÁRODNÍ AKTIVITY A LEGISLATIVNÍ ČINNOST

Praní peněz je mezinárodním fenoménem a pro jeho účinné potírání je zásadní, aby zde byla co nejširší shoda na podobě mezinárodních standardů a tyto byly v co nejširší míře respektovány a dodržovány.

Hlavním úkolem Finančního analytického úřadu v legislativní oblasti, a rovněž hlavní výzvou, byla v roce 2019 příprava novely AML zákona a souvisejících právních předpisů. Stěžejním impulsem pro zahájení přípravy bylo přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843, ze dne 30. 5. 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení

využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU (dále jen „5. AML směrnice“). Novela reflektuje jak požadavky 5. a částečně i 4. AML směrnice, tak doporučení Výboru Moneyval, uvedené ve Zprávě z pátého kola vzájemného hodnocení České republiky v oblasti prevence praní peněz a boje proti financování terorismu, a v neposlední řadě rovněž požadavky, které vzešly z uplatňování AML zákona v praxi. Nejzásadnějšími změnami, které tato novelizace přinese, bude rozšíření okruhu povinných osob, a to zejména v části týkající se obchodování s nemovitostmi či obchodování s uměleckými díly. Za povinnou osobu bude dále výslovně označen svěřenský správce. Změny, které se dotknou všech povinných osob, byly provedeny zejména v ustanoveních týkajících se identifikace a kontroly klienta. Konkrétně dochází k zavedení institutu zesílené identifikace a kontroly klienta a rozšíření možnosti identifikace bez fyzické přítomnosti klienta pro všechny typy povinných osob.

S ohledem na probíhající elektronizaci státní správy bude zavedena možnost elektronické identifikace klienta. Vzhledem k tomu, že bylo České republice dlouhodobě vytýkáno, že AML zákon nestanoví při porušení povinností dostatečně vysoké a odrazující sankce, dojde k významným změnám v části týkající se přestupků, mimo navýšení peněžitých sankcí rovněž dojde k zavedení sankcí nových. Podstatnou změnou bude dále vyčlenění problematiky skutečného majitele do samostatného zákona. V současné době mají povinnost zapsat svého skutečného majitele do evidence skutečných majitelů všechny právnické osoby zapsané do jednoho z veřejných rejstříků a všechny svěřenské fondy zapsané do evidence svěřenských fondů. Vzhledem ke skutečnosti, že se tato povinnost nevztahuje pouze na povinné osoby dle AML zákona, ale na všechny shora vymezené právnické osoby a svěřenské fondy, a dochází tak k přesahu nad působnost AML zákona, byl vytvořen návrh zákona o evidenci skutečných majitelů, který je v gesci Ministerstva spravedlnosti. Novinkou v této souvislosti je také navrhované „otevření“ evidence skutečných majitelů pro veřejnost, kdy v souladu s požadavky 5. AML směrnice bude každý moci do této evidence nahlédnout a získat tak v zákonem vymezeném rozsahu informace o skutečných majitelích.

Návrh zákona, kterým se mění AML zákon a související právní předpisy, a návrh zákona o evidenci skutečných majitelů, byly v prosinci 2019 předloženy vládě České republiky. Jejich platnost a účinnost lze očekávat v průběhu roku 2020.

Zákonem č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů ze dne 12. 3. 2019, byla s účinností od 24. 4. 2019 v rámci AML zákona legislativně výslovně zakotvena ochrana osobních údajů při činnosti povinné osoby. AML zákon tak nově stanoví jednoznačný právní titul pro zpracovávání osobních údajů povinnými osobami na základě tohoto zákona, kterým je splnění právní povinnosti. AML zákon uvádí, že povinná osoba zpracovává osobní údaje v rozsahu nezbytném pro plnění povinností podle tohoto zákona a před navázáním obchodního vztahu nebo provedením obchodu mimo obchodní vztah poskytne klientovi o takovém zpracování příslušné informace. Přijatá právní úprava reguluje rovněž zpracovávání osobních údajů na úrovni Finančního analytického úřadu.

V prosinci 2019 byla Česká republika podrobena v oblasti boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu dalšímu hodnocení, a to konkrétně hodnocení ze strany Evropské komise. Hodnocení probíhalo v Praze ve dnech 11. - 13. prosince a bylo zaměřeno na posouzení implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. 5. 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES, tedy implementace tzv. 4. AML směrnice do českého právního řádu. Dále bylo hodnocení zaměřeno na posouzení účinného a efektivního uplatňování této směrnice v praxi, a to jak ze strany státních orgánů a institucí, které se podílí na boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, tak ze strany povinných osob. Na základě těchto jednání vypracovali členové delegace hodnotící zprávu, která bude po její finalizaci předložena Evropské komisi a bude sloužit jako podklad pro zprávu o implementaci 4. AML směrnice všemi členskými státy, určenou Evropskému parlamentu.

V roce 2019 se zástupci FAÚ lektorsky podíleli přibližně na pěti desítkách školení a seminářů, určených pro různé typy povinných osob, zaměřených na legislativní i praktické otázky systému boje proti praní peněz a financování terorismu.

HODNOCENÍ ČESKÉ REPUBLIKY VÝBOREM MONEYVAL

Začátek cesty za splněním doporučení z 5. kola hodnocení Moneyvalu.

V únoru 2019 výbor Rady Evropy Moneyval zveřejnil zprávu z 5. kola hodnocení České republiky. Zpráva je výsledkem hodnocení, které bylo zaměřeno na oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu v rozsahu, jak je definují Doporučení Finančního akčního výboru (FATF) z roku 2012. FAÚ je pověřen koordinací hodnocení i vedením české delegace v tomto výboru. Práce ovšem přijetím zprávy nekončí, ale právě naopak spíše začíná. Výbor udělil České republice řadu doporučení, nad kterými bylo nutné se zamyslet a která je třeba vhodným způsobem splnit ve stanovených lhůtách. Česká republika byla zařazena do intenzivnějšího procesu vyhodnocování plnění doporučení, který následuje po vlastním hodnocení.

Za účelem plné podpory všech zapojených rezortů a nastavení jasných povinností a termínů, kdy mají být tato doporučení splněna, připravil FAÚ ve spolupráci s ostatními rezorty Akční plán pro plnění doporučení vyplývajících z 5. kola vzájemného hodnocení České republiky v oblasti prevence praní peněz a boje proti financování terorismu. Cílem dokumentu je zmapovat nedostatky v jednotlivých oblastech, určit, jakým způsobem je možné tyto nedostatky efektivně odstranit, a navrhnout postup, časový rámec a zodpovědný rezort pro vlastní realizaci nápravných opatření.

Hodnoticí zpráva České republiky

Finanční analytický úřad zveřejnil souhrnný popis této hodnoticí zprávy na svých webových stránkách 11. 2. 2019 s odkazem na její **plné znění**.

Akční plán obsahuje konkrétní opatření legislativního i nelegislativního charakteru, která je třeba přijmout. Opatření legislativního charakteru mohou být splněna pouze formou novely předmětného zákona, u opatření nelegislativního charakteru se jedná o celou škálu výstupů, jako například formalizace pracovní skupiny, vypracování metodiky nebo přepracování rizikově orientovaného přístupu k dohledové činnosti.

Výše uvedená novela AML zákona řeší mimo implementaci 5. AML směrnice i řadu nedostatků detekovaných v průběhu hodnocení. Jedná se především o zavedení zesílené kontroly klienta, zavedení povinnosti aktualizovat informace získané při provádění identifikace a kontroly klienta, výslovný požadavek na porozumění charakteru podnikání klienta, ale rovněž zvýšení pokut, které je možné ukládat za porušení povinností vyplývajících z AML zákona.

Mimo AML zákon se změny dotknou i fungování registru skutečných majitelů. České republice bylo doporučeno zavést sankce za nedodržení povinnosti poskytnout pravdivé informace do registru a průběžně je aktualizovat.

Z nelegislativních opatření je pak třeba zajistit ustanovení formální skupiny pro implementaci mezinárodních sankcí na národní úrovni, připravit metodiku k problematice mezinárodních sankcí pro proces zařazení nebo vyjmutí subjektu na sankční seznamy či vyhodnotit rizika praní peněz a financování terorismu spojená s neziskovým sektorem. Tato a řada dalších opatření obsažených v Akčním plánu byla předložena vládě k projednání a 8. 7. 2019 bylo vládou přijato usnesení č. 488, které tato opatření plně reflektuje. Na konci roku 2019 již Česká republika obdržela dotazníky, ve kterých je třeba popsat pokroky, kterých jsme za jeden rok od přijetí hodnotící zprávy dosáhli. Vyhodnocení našeho snažení bude předmětem jednání plenárního zasedání Moneyval v červnu 2020.

MONEYVAL - výbor při Radě Evropy

Nezávislý monitorovací a hodnotící orgán Rady Evropy, byl vytvořen v roce 1997, jeho členy jsou státy Rady Evropy, které nejsou členy FATF, Rusko (které je i členem FATF), Městský stát Vatikán, Guernsey, Jersey, ostrov Man a Gibraltar a dva státy FATF jmenované předsednictvem FATF.

Delegace Česka v MONEYVALu má tři stálé členy, po jednom z Finančního analytického úřadu, Ministerstva spravedlnosti a České národní banky. Vedoucím české delegace je zástupce Finančního analytického úřadu. MONEYVAL, v souladu s metodologií FATF, provádí tzv. vzájemná hodnocení členských zemí. Tato vzájemná hodnocení spočívají v tom, že experti z pěti zemí hodnotí AML/CFT systém vybrané země v rozsahu vymezeném standardy definovanými v Doporučeních FATF, především pak efektivitu jeho fungování v praxi. Hodnotitelé navštíví během dvou pracovních týdnů veškeré státní orgány a instituce, podílející se na boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, neziskové organizace a vybrané subjekty, mající povinnost hlásit podezřelé transakce finanční zpravodajské jednotce. Česko má za sebou již pět kol takového hodnocení.

HODNOCENÍ RIZIK PRANÍ PENĚŽ A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

Nemo solus satis sapit. (Titus Maccius Plautus)
Nikdo není sám dostatečně moudrý.

Národní hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu je rozsáhlý, periodicky se opakující proces, který pokrývá všechny významné aspekty prevence a boje proti praní peněz a financování terorismu, takříkajíc od identifikace klienta po odsouzení pachatele.

Cílem procesu národního hodnocení rizik je ve spolupráci se všemi zainteresovanými subjekty identifikovat a zhodnotit rizika praní peněz a financování terorismu a zpracovat o tom zprávu. Proces koordinuje Finanční analytický úřad a řídí se při tom příslušnou metodikou FATF, AML směnicí a AML zákonem. Do procesu jsou zapojeny všechny zainteresované státní orgány, které zahrnují orgány AML dohledu, orgány činné v trestním řízení, Finanční správu ČR, Celní správu ČR a příslušné sektorové a věcné regulátory, ministerstva atd. Rozsah zapojení subjektů nutně odráží i rozsah procesu samotného. Dále budou do procesu zapojeni také zástupci zainteresovaných subjektů ze soukromého sektoru, tj. povinných osob a jejich sdružení a nově také nestátní neziskové organizace.

Během roku 2019 FAÚ ve spolupráci se spolugestory identifikoval šedesát šest subprocesů, jimiž je třeba se v rámci národního hodnocení rizik zabývat. Ke všem subprocesům proběhly počáteční konzultace s kontaktními osobami (celkem sto čtyřicet kontaktních osob ze státního i soukromého sektoru) a bylo dosaženo dohody o cílech a specifických metodikách. Na většině subprocesů tak již byly práce zahájeny. Nejintenzivněji pracoval FAÚ ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení na stěžejním subprocesu ke hrozbám. Výstupy z identifikace a posouzení hrozeb musí být reflektovány v dalších probíhajících subprocesech.

Druhé kolo národního hodnocení rizik staví také na reflexi mezinárodního hodnocení Moneyval. Moneyval sice označil první kolo za transparentní a realistickou analýzu, nicméně upozornil na některá další témata, na nichž je třeba dále pracovat. Druhé kolo tak musí být obohaceno o další témata, která vyplynula z uvedené hodnotitelské mise a také z nadnárodního hodnocení rizik (které provádí Evropská komise) a z novely 4. AML směrnice.

Navzdory tomu FAÚ usiluje o to, aby zpráva z druhého kola byla zejména pro povinné osoby přehlednější a tedy i přínosnější.

MEZINÁRODNÍ SANKCE

Omezující opatření, která mezinárodní společenství používá jako nástroj k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, proti porušování základních lidských práv a v boji proti terorismu. Nejde o žádný trest, ale spíše o soubor prostředků různých typů, jejichž cílem je přimět původce nežádoucího stavu ke změně jeho (jejich) chování, které k (původnímu) zavedení omezujících opatření vedlo.

Rok 2019 nepřinesl v agendě vnitrostátního provádění mezinárodních sankcí převratné změny. Zatímco nejrobustnější sankce vůči Severní Koreji, Ruské federaci, Sýrii a Íránu byly opětovně prodlžovány bez významnějších změn, zásadnější změny se udály v méně komplexních sankčních opatřeních. V červnu 2019 Evropská unie, po necelém roce jejich trvání, zrušila své autonomní sankce vůči ostrovní Maledivské republice. V říjnu 2019 EU naopak zavedla zcela nové sankce vůči Nikaragui, z důvodu zhoršování situace v oblasti lidských práv v tomto středoamerickém státě. V listopadu 2019 pak následovalo vyhlášení sankcí EU vůči Turecku, a to v souvislosti s jeho nepovolenými vrtnými činnostmi ve východním Středomoří. Po celý zbytek roku 2019 zůstaly přílohy se seznamy osob, subjektů a orgánů, vůči nimž měly být sankce použity, v případě obou nových sankčních režimů nenaplněné, prakticky tak nebylo vůči komu stanovené sankce uplatnit. O všech důležitých změnách v souvislosti s vnitrostátním prováděním mezinárodních sankcí FAÚ pravidelně informoval na svých internetových stránkách.

V rámci svých mezinárodních aktivit v oblasti mezinárodních sankcí se zástupci FAÚ v průběhu roku 2019 mj. zúčastnili čtyř jednání sankční formace pracovní skupiny Rady EU RELEX v Bruselu, která se zabývá konkrétními problémy při vnitrostátním provádění mezinárodních sankcí v jednotlivých členských státech EU.

V uplynulém roce FAÚ vydal celkem 44 písemných výkladových stanovisek k praktickému provádění mezinárodních sankcí a v rámci součinnosti mezi orgány státní správy poskytl 22 vyjádření ke konkrétním případům obchodní spolupráce s osobami a subjekty v teritoriích dotčených mezinárodními sankcemi. Navíc pracovníci FAÚ poskytli nesčetně telefonických konzultací zpravidla obchodním společnostem a dalším podnikatelským subjektům k jejich ať teprve chystaným nebo již probíhajícím obchodním případům souvisejícím s potenciálně problémovými oblastmi světa. Zástupci FAÚ se také pravidelně účastnili jednání s dalšími státními orgány odpovědnými za kontrolu dodržování mezinárodních závazků České republiky v oblasti vývozu kontrolovaných položek zboží a technologií v rámci mezinárodních kontrolních režimů.

V oblasti správních agend na úseku mezinárodních sankcí FAÚ v roce 2019 nevedl žádné řízení o povolení výjimky z mezinárodních sankcí, neboť neobdržel žádnou žádost o výjimku a ani sám FAÚ ve své činnosti neshledal nutnost o výjimce z mezinárodních sankcí rozhodnout. FAÚ rovněž nevedl žádné řízení a ani neuložil žádnou pokutu pro porušení mezinárodních sankcí. Pro trvající sankce vůči některým konkrétním osobám, v souvislosti jednak se zpronevěrou ukrajinských státních finančních prostředků a dále s činnostmi narušujícími nebo ohrožujícími územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, trvala opatření přijatá v minulosti vztahující se k majetkům dvou sankcionovaných fyzických osob, občanů Ruské federace a Ukrajiny, zajištěným na území České republiky.

I v roce 2019, stejně jako v letech předchozích, se zástupci FAÚ lektorsky podíleli na akcích pořádaných především pro odbornou veřejnost a zaměřených na možnosti obchodní spolupráce s teritorií zasaženými mezinárodními sankcemi. V závěru roku 2019, na doporučení hodnotící mise Moneyval, FAÚ ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí, zaštil organizační kroky směřující k ustavení nové Meziresortní koordinační skupiny pro provádění mezinárodních sankcí v České republice, aby tato skupina mohla svou činnost v novém formátu zahájit s počátkem roku 2020.

DOZOROVÁ ČINNOST

Podstatou a smyslem dozoru či kontroly není pouhé čekání na nesprávné postupy s následnými postihy. FAÚ funguje trochu i jako kompas, který upozorňuje na chyby a ukazuje správný směr.

Dozorovou činnost FAÚ vykonává kontrolní oddělení odboru Právního ve smyslu § 35 AML zákona. Základními pilíři dozorové činnosti jsou kontrola povinných osob a vedení řízení o přestupku. Významnou součástí činnosti kontrolních pracovníků je rovněž vyhodnocování systémů vnitřních zásad povinných osob, které je FAÚ musí zasílat v souladu s § 21 odst. 6 AML zákona. V rámci dozorové činnosti jsou uplatňována zejména ustanovení AML zákona, kontrolního řádu, zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, správního řádu, zákona o provádění mezinárodních sankcí a soudního řádu správního.

Základním podkladem pro provádění kontroly povinných osob byl plán kontrol na rok 2019, vycházející z Pokynu ředitele FAÚ ze dne 13. 10 2017 k výkonu kontrolní činnosti a sestavování ročního plánu kontrol (dále jen „Pokyn“) a z rizikově orientovaného přístupu, který bere v úvahu rizika odvětví a produktů, rizika distribučních kanálů, rizika specifická pro konkrétní povinné osoby a rizika spojená s bezpečnostní situací. Zohledněny byly i konkrétní poznatky z oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu obdržené ve formě podnětů ke kontrole. Konkrétně plán kontrol na rok 2019 zahrnoval banky, platební instituce, poskytovatele platebních služeb malého rozsahu, vydavatele elektronických peněz malého rozsahu, osoby oprávněné k obchodování s použitým zbožím, osoby oprávněné k obchodování s kulturními památkami, účetní, směnárny a provozovatele hazardních her. V souladu s výše uvedeným Pokynem nebyly opomenuty ani systémové kontroly (tj. kontroly uskutečněné u většího počtu povinných osob stejného typu). Pro rok 2019 FAÚ takto zvolil osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou, a to z důvodu, že mezi povinné osoby byly nově zařazeny od 1. 1. 2017.

Aby povinné osoby nebyly zatěžovány souběžně prováděnými kontrolami, spolupracoval FAÚ při vypracovávání plánu kontrol rovněž s ostatními dozorovými orgány uvedenými v § 35 AML zákona. Zejména s Českou národní bankou dochází k pravidelnému předávání informací o plánovaných i mimořádných kontrolách, přičemž běžně jsou předávány i poznatky využitelné v rámci kontrolní činnosti.

V roce 2019 bylo naplánováno u povinných osob provést 15 kontrol a 12 kontrolních nákupů. Při plánování počtu kontrol byly zohledněny i ostatní povinnosti, které v rámci své působnosti kontrolní pracovníci plní, tj. především vyhodnocování systémů vnitřních zásad a vedení řízení o přestupku, která jsou zahajována při zjištění porušení povinností stanovených AML zákonem. S ohledem na nárůst podnětů k zahájení kontroly, jež kontrolní oddělení v průběhu roku 2019 obdrželo a kterými se kontrolní pracovníci primárně zabývali, nebylo však možné všechny primárně naplánované kontroly provést.

V roce 2019 bylo tedy fakticky zahájeno 15 kontrol. Jedna z kontrol u banky se uskutečnila v součinnosti s pracovníky České národní banky a byla velmi rozsáhlá a časově náročná. Patrně i z toho důvodu se oproti roku 2018 počet realizovaných kontrol snížil. Jedná se však o snížení akceptovatelné. Nejčastějšími kontrolovanými subjekty byly v roce 2019 povinné osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) bod 5 AML zákona (platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz), kterých bylo zkontrolováno celkem 7.

Při kontrolách směnárů byla, stejně jako v minulých letech, uplatňována forma kontrolního nákupu, přičemž v uplynulém roce jich bylo provedeno 12. Počet provedených kontrolních nákupů v roce 2019 zcela odpovídá počtu kontrolních nákupů provedených v roce 2018. Oproti roku 2016 a 2017 sice došlo ke snížení jejich počtu, nicméně jedná se o snížení cílené. V letech 2016 a 2017 totiž probíhaly kontroly směnárů plošně po celé České republice, přičemž v letech 2018 a 2019 byly do vzorku směnárů voleny už jen ty povinné osoby, u nichž byl v minulosti dozorovými orgány zjištěn nedostatek v plnění povinností stanovených AML zákonem. Cílem následných kontrolních nákupů bylo ověřit funkčnost opatření přijatých povinnými osobami po předchozích kontrolách a sankčních řízeních. V tomto směru byl u povinných osob zaznamenán podstatný progres, protože ze 12 kontrolních nákupů bylo pochybení zjištěno pouze ve třech případech.

u povinných osob
jsme provedli

27

kontrol podle AML
zákona

zkontrolovali jsme

91

systémů vnitřních
zásad

uložili jsme pokuty
ve výši

1,950

mil. Kč

Přestože počet kontrol byl ve srovnání s předešlými lety nižší, počet správních řízení zůstává téměř neměnný. Nejvyšší pokuta byla v roce 2019 uložena ve výši 300 000 Kč, a to poskytovateli služeb spojených s virtuálními měnami. Ve dvou případech bylo potrestáno nesplnění oznamovací povinnosti ve smyslu § 46 AML zákona, které FAÚ považuje za nejzávažnější porušení povinností v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Nejčastějším přestupkem však stále zůstává nesplnění povinností při identifikaci a kontrole klienta ve smyslu § 44 AML zákona, které bylo prokázáno v 9 případech.

V průběhu roku 2019 kontrolní oddělení také předalo jeden podnět ke kontrole zahraniční FIU a dva podněty k prošetření byly předány analytickému odboru FAÚ.

Součástí dozorové činnosti FAÚ je rovněž prověřování souladu systémů vnitřních zásad povinných osob s požadavky, které na ně klade AML zákon. Porovnáním počtů zaslaných systémů vnitřních zásad v roce 2019 a v roce 2018 je evidentní, že množství vyhodnocovaných dokumentů je téměř totožné.

NA STEJNÉ FREKVENCÍ

Mediálními prostředky zajišťuje FAÚ informovanost pro všechny, kteří o tyto informace mají zájem, kteří je potřebují ke své činnosti.

Boj proti praní peněz, boj proti financování terorismu, uplatňování mezinárodních sankcí, legislativní činnost, dozorová činnost, ostatní související aktivity FAÚ. Úspěch celé této skupiny činností je podmíněn spoluprací zejména s odbornou, ale i laickou veřejností. Z tohoto důvodu se FAÚ po celý rok velmi intenzivně věnoval osvětě. Její podstatou je preventivní působení především na povinné osoby a jejich profesní sdružení formou každodenních konzultací, vydávání stanovisek, metodických pokynů ale i rozsáhlou přednáškovou činností. V uplynulém roce se FAÚ ve své lektorské činnosti zaměřil tradičně na banky a další finanční instituce, značná pozornost byla ale věnována rovněž dalším povinným osobám, jako jsou realitní kanceláře, auditoři či účetní.

Rovněž bylo uskutečněno několik odborných diskusí k tématům virtuální měny a AML/CFT, kterých se kromě zástupců povinných osob z této oblasti účastnili i zástupci bankovního sektoru, orgánů prosazujících právo a akademické sféry.

FAÚ též publikoval, ve spolupráci s portálem Bankovníctví®, čtyři odborné články, týkající se mimo jiné praní peněz ve vztahu ke kryptoměnám. Pro odborný časopis, určený pro účetní, připravil metodiku věnovanou problematice povinnosti účetních podle AML zákona.

FAÚ na své webové prezentaci www.financnianalytickurad.cz pravidelně poskytuje vždy čerstvé informace o mezinárodních sankcích a o aktuální situaci v problematice AML/CFT.

Skupina aktivních zájemců o avízo na aktuální dění na webových stránkách FAÚ, tvořená především zástupci povinných osob, se z předloňských 500 osob mírně rozšířila na 580. Webové stránky FAÚ v roce 2019 zaznamenaly téměř 43 tisíc návštěvníků, oproti roku 2018 tento zájem představuje 72% navýšení, přičemž došlo k 166 tisícům zobrazení článků.

Se vzrůstajícím trendem získávat informace z internetového prostředí pomocí mobilních telefonů byl v roce 2019 zaznamenán nárůst návštěvnosti webu. Podíl těchto přístupů z mobilních zařízení činil 11 %. Oproti roku 2018 se jedná o významný 175% nárůst.

Návštěvníci věnovali největší pozornost Mezinárodním sankcím. Stanoviska FAÚ, Právní předpisy a Aktuality zaujaly místo druhé. Kariéra, Kontakty a Tiskové zprávy se dělily o místo třetí.

V průběhu roku 2019 FAÚ na svých webových stránkách publikoval některé úspěšné spolupráce:

- S Daňovou kobrou, kdy FAÚ významně přispěl k odhalení daňových podvodů při pořizování luxusních vozů s krácením DPH za více než 50 milionů korun. Aktéři tyto obchody nezahrnovali do daňových přiznání, popřípadě daňová přiznání nepodali vůbec.
- S Národní centrálou proti organizovanému zločinu, při které se FAÚ podílel po celou dobu šetření případu transakční analýzou a lokalizací nelegálního výnosu v odhalení rozsáhlého případu ve věci zvláště závažného zločinu - poškození finančních zájmů Evropské unie a dotačního podvodu s předpokládanou způsobenou škodou ve výši cca 300 milionů korun.
- V souvislosti s aktuálně probíhajícím soudním procesem FAÚ na svých stránkách připomněl jeden ze svých nezávažnějších historických případů, kdy ze záložny pomocí smyšlených úvěrů bylo vyvedeno přes jednu miliardu korun. Podezřelé transakce FAÚ detekoval již v roce 2013 .

Dne 22. 7. 2019 FAÚ přivítal první návštěvníky na svém profilu [@FAU_CZ](#) na sociální síti Twitter. Průměrný počet zobrazení tweetu měl hodnotu 1073.

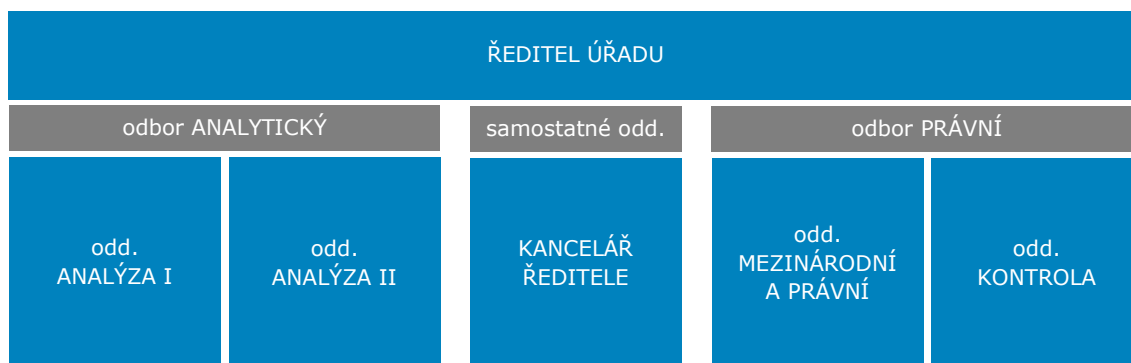
Pro své partnery hodlá FAÚ poskytovat i nadále včasné a správné údaje v moři informací.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

Zaměstnanci FAÚ tvoří dobře sehraný a z pohledu rolí vyvážený tým. Každý přispívá svými odbornými znalostmi a schopnostmi k úspěšnému řešení nastolených úkolů.

Systemizace FAÚ byla v souladu se zákonem o státní službě pro příslušný rok 2019 schválena na základě předloženého návrhu a souhlasu nadřízeného služebního úřadu, kterým je Ministerstvo financí.

FAÚ je vnitřně členěn na dva odbory a jedno samostatné oddělení. Jmenovitě se jedná o odbor Analytický, odbor Právní a samostatné oddělení Kancelář ředitele. Celková systemizace FAÚ pro rok 2019 zahrnuje 61 tabulkových míst, z toho 55 jsou tzv. „služební místa“ podle zákona o státní službě (s převahou 14. platových tříd) a 6 míst je pracovních, v režimu zákoníku práce. Ve srovnání s rokem 2018 byla systemizace rozhodnutím nadřízeného služebního úřadu snížena celkem o 3 systemizovaná místa.

Organizační struktura FAÚ

Současná systemizace jednotlivých organizačních článků

FAÚ řídí v souladu s § 29d AML zákona ředitel, jakožto vedoucí služebního úřadu. Odbor Analytický je tvořen 30 tabulkovými místy, v čele odboru je ředitel, vnitřně je odbor členěn na dvě oddělení, oddělení Analýza I a oddělení Analýza II. Oddělení Analýza I je tvořeno 15 systemizovanými místy, oddělení Analýza II je tvořeno 14 systemizovanými místy, oddělení vždy vede vedoucí.

Odbor Právní je tvořen 16 tabulkovými místy, v čele odboru je ředitel, odbor je dále členěn na dvě oddělení, oddělení Mezinárodní a právní a oddělení Kontrolní. Oddělení Mezinárodní a právní je tvořeno 8 systemizovanými místy, včetně vedoucího oddělení a oddělení Kontrolní je tvořeno 7 systemizovanými místy, včetně vedoucího oddělení.

Samostatné oddělení Kancelář ředitele je tvořeno 14 tabulkovými místy, z toho 5 je v režimu pracovních míst podle zákoníku práce. V čele oddělení je vedoucí samostatného oddělení.

Rozhodnutím Ministerstva financí jako nadřízeného služebního úřadu byla snížena systemizace FAÚ na rok 2020 o jedno funkční místo a dvě místa jsou rozpočtově nezajištěná. V tomto smyslu byl upraven i celkový počet systemizovaných míst pro FAÚ v roce 2020 na konečných 60 míst.

Základním oborem služby podle nařízení vlády č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby, předepsaným pro vykonání zvláštní části úřednické zkoušky, je u všech tabulkových míst obor č. 07 - Ekonomická ochrana státu, nejsou tím však vyloučeny i další obory služby na jednotlivých služebních místech.

Během roku 2019 postupně proběhla výběrová řízení na neobsazená nebo uvolněná služební místa v FAÚ. Při aplikaci služebního zákona byla zajištěna požadovaná personální kapacita nezbytná pro plnění zákonem definovaných agend a úkolů.

Ke dni 31. 12. 2019 měl FAÚ celkem 56 zaměstnanců. FAÚ si velmi zakládá na stabilizované personální situaci, což se prozatím daří realizovat a lze tím i konstatovat pozitivní vliv efektivního řízení a dosahování výborných výsledků.

HOSPODAŘENÍ

FAÚ při svém hospodaření postupuje úsporně, s loajalitou a intuicí, s odbornými znalostmi a s maximální pečlivostí.

Rok 2019 byl dalším rokem fungování FAÚ jakožto samostatného úřadu, který od 1. 1. 2017 nahradil dřívější odbor Ministerstva financí – Finanční analytický útvar. Rozpočet FAÚ je výdajem na zabezpečení činnosti Finančního analytického úřadu jakožto specifický ukazatel kapitoly 312 - rozpočtu Ministerstva financí, jenž byl schválen zákonem č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019.

Výdaje

Výdaje FAÚ byly schváleny státním rozpočtem pro rok 2019 ve výši 78 199 tis. Kč, z toho kapitálové výdaje (KV) 5 600 tis. Kč, běžné výdaje (BV) 72 599 tis. Kč. Upravený rozpočet byl představován celkovými výdaji 78 199 tis. Kč. Po zapojení nespotřebovaných nároků výdajů (NNV) ve výši 25 931 tis. Kč, z toho KV 6 677 tis. Kč a BV 19 254 tis. Kč, byl celkový rozpočet ve výši 104 130 tis. Kč, z toho KV 12 277 tis. Kč a BV 91 853 tis. Kč. Skutečnost výdajů k 31. 12. 2019 byla celkem 69 997 tis. Kč, z toho KV 4 170 tis. Kč, BV 65 827 tis. Kč.

V oblasti kapitálových výdajů byl mimo jiné uskutečněn investiční výdaj v podobě vytvoření zabezpečené oblasti pro uchování a zpracování utajovaných skutečností. Dále pak byl realizován nákup paměťových bloků pro centrální prvky ICT infrastruktury. Neopomenutelným investičním výdajem bylo pořízení licencovaného softwaru pro podporu analytického procesu (podpora strukturování dat) a dále pak pravidelná roční úhrada za licence SW spisové služby, úprava spisové služby formou technického zhodnocení a licence pro personální informační systém.

Výše uvedené akce jsou součástí schváleného programu 012V51 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny FAÚ. V souvislosti s výkonem činnosti byla zajištěna pro odbor Analytický požadovaná informační potřeba, tj. zajištění přístupů do externích informačních systémů.

Převahu běžných výdajů tvořily prostředky na mzdy a platy státních zaměstnanců a zaměstnanců, včetně příslušenství. V rozpočtovém roce 2019 došlo k ukončení 3 služebních poměrů a jednoho pracovního poměru, konečný stav k 31. 12. 2019 činil 56 fyzických zaměstnanců, z toho ve služebním poměru 51, dle zákoníku práce 5. Procento čerpání v oblasti platů v roce 2019 je ve srovnání s rokem 2018 ve výši 108,6 %. Srovnání skutečnosti roku 2019 s rokem 2018 je ovlivněno změnou systemizace, která přinesla personální pokles v absolutní hodnotě 3 funkčních míst.

Zahraniční cesty byly realizovány v nezbytně nutném rozsahu pro činnost FAÚ a plnění mezinárodních závazků, vyplývajících z členství v evropských a mezinárodních organizacích, zaměřených na boj proti praní peněz a financování terorismu a oblast mezinárodních sankcí. V roce 2019 se na FAÚ uskutečnilo 37 zahraničních služebních cest s celkovým nákladem 564 tis. Kč. Na tuzemské služební cesty bylo vynaloženo 16 tis. Kč.

Příjmy

Z hlediska nedaňových příjmů přijal FAÚ v roce 2019 celkem 1 306 tis. Kč. Z toho v rámci výkonu kontrolní činnosti byly uloženy pokuty ve správním řízení v celkové výši 1 300 tis. Kč (RP 2212) a náklady správních řízení 6 tis. Kč (RP 2324).

MOŘE ČÍSEL

Pohled na čísla zachycující jakoukoli činnost, je vždy důvodem k zamyšlení, výzvou ke změně, nebo k setrvání.

	2017	2018	2019
Počet přijatých podnětů k provedení šetření	3524	4028	3954
Celkový počet podaných trestních oznámení	539	395	471
Počet podaných trestních oznámení se zajištěním finančních prostředků	377	268	299
Výše zajištěných finančních prostředků [mil. Kč]	2 146	7 546	2 268,8
Počet postoupení na Generální finanční ředitelství	1 647	2 230	1 901
Počet postoupení na Generální ředitelství cel	106	132	134
Počet dotazů ze zahraničí	384	404	423
Počet dotazů do zahraničí	277	232	284
Počet spontánních informací ze zahraničí	217	230	379
Počet spontánních informací do zahraničí	800	641	488
Celkový počet kontrol provedených podle AML zákona	48	33	27
Počet kontrolních nákupů	26	12	12
Celkový počet zahájených správních řízení o porušení AML zákona	16	15	16
Počet správních řízení zahájených v souvislosti s kontrolními nákupy	11	4	1
Počet kontrol systémů vnitřních zásad	251	92	91
Počet pokut uložených pro porušení AML zákona	14	13	15
Výše pokut pro porušení AML zákona [mil. Kč]	2,490*	2,114	1,950

* částka za pokuty na příjmovém účtu FAÚ v daném roce

KONTAKTY

Korespondenční adresa

Finanční analytický úřad
P.O. BOX 675
Jindřišská 14
111 21 Praha 1

Korespondenční adresa

Finanční analytický úřad
Washingtonova 1621/11
110 00 Praha 1

Úřední hodiny podatelny

Po - Čt 8:00 – 15:00
Pá 8:00 – 14:00

E-mail

fau@mfcz.cz

ID datové schránky

egi8zyh

Telefon

+420 257 044 501

IČO

05575389

URL

www.financnianalytickyyurad.cz

DIČ

CZ05575389

Twitter

[@FAU_CZ](https://twitter.com/FAU_CZ)

Název publikace: Finanční analytický úřad, Výroční zpráva 2019

Autor: kolektiv FAÚ

Vydavatel: FAÚ

Grafický návrh a sazba: FAÚ

Tisk: AMOS Typografické studio, spol. s r.o.

Vydání: první

Počet stran: 38

Vydáno: 4/2020

Neprodejné

© Finanční analytický úřad

ISBN 978-80-907191-6-3 (print)

ISBN 978-80-907191-7-0 (on-line)

Finanční analytický úřad
Praha
2020